2024/576

14.2.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/576 НА СЪВЕТА

от 12 февруари 2024 година

за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 215 от него,

като взе предвид Решение (ОВППС) 2024/577 на Съвета от 12 февруари 2024 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна ([1]),

като взе предвид съвместното предложение на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 31 юли 2014 г. Съветът прие Регламент (ЕС) № 833/2014 ([2]) относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна.

(2) С Регламент (ЕС) № 833/2014 се привеждат в действие някои мерки, предвидени в Решение 2014/512/ОВППС на Съвета ([3]).

(3) На 12 февруари 2024 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2024/577 за изменение на Решение 2014/512/ОВППС.

(4) На 24 февруари 2022 г. президентът на Руската федерация обяви военна операция в Украйна и руските въоръжени сили започнаха непровокирано и неоправдано нападение срещу Украйна. Тази военна агресия е грубо нарушение на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, както и нарушение на забраната за използване на сила, залегнала в член 2, параграф 4 от Устава на ООН, която е императивна норма на международното право и на останалите принципи на Устава на Организацията на обединените нации (ООН).

(5) В своята Резолюция ES-11/1, приета на 2 март 2022 г., Общото събрание на ООН осъди най-категорично агресията на Руската федерация срещу Украйна в нарушение на член 2, параграф 4 от Устава на ООН. В Резолюция ES-11/4, приета на 12 октомври 2022 г., Общото събрание на ООН, като отбеляза изявлението на генералния секретар на ООН от 29 септември 2022 г., в което той припомни, че всяко анексиране на територия на дадена държава от друга държава в резултат на заплаха или употреба на сила представлява нарушение на принципите на Устава на ООН и на международното право, осъди организирането от Руската федерация на незаконните така наречени референдуми в райони, които се намират в пределите на международно признатите граници на Украйна, и опита за незаконно анексиране на Донецка, Херсонска, Луганска и Запорожка област в Украйна след организирането на тези така наречени референдуми.

(6) В своята резолюция A/RES/ES-11/5 от 15 ноември 2022 г. Общото събрание на ООН изрази сериозна загриженост във връзка със загубата на човешки живот, разселването на цивилно население, разрушаването на инфраструктура и природни ресурси, загубата на публична и частна собственост и икономическите бедствия, причинени от агресията на Руската федерация срещу Украйна, и призна, че Руската федерация трябва да бъде подведена под отговорност за всички нарушения на международното право в Украйна или срещу нея, включително за агресията ѝ в нарушение на Устава на ООН, както и за всички нарушения на международното хуманитарно право и международното право в областта на правата на човека, както и че тя трябва да понесе правните последици от всички свои неправомерни действия от международен характер, в това число да предостави репарации за щетите, включително за всички вреди, причинени от такива действия.

([1]) ОВ L, 2024/577, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/577/oj.
([2]) Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 1).
([3]) Решение 2014/512/ОВППС на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 13).

(7) В резолюцията си A/ES-11/L.7 от 23 февруари 2023 г. Общото събрание на ООН призова също така за пълно спазване от страните във въоръжения конфликт на техните задължения съгласно международното хуманитарно право и за незабавно прекратяване на нападенията срещу критичната инфраструктура на Украйна и на всички умишлени нападения срещу граждански обекти, включително жилища, училища и болници.

(8) В своето обвързващо определение от 16 март 2022 г. относно посочването на временни мерки по делото относно твърдения за геноцид съгласно Конвенцията за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид (*Украйна срещу Руската федерация*) Международният съд установи (в точка 60 от определението), че „Украйна има убедителното право да не бъде подлагана на военни операции от Руската федерация“ и (в точка 74 от определението) че нарушаването на това право „може да причини непоправими вреди“. Съдът добави, че всяка военна операция, по-специално от мащаба на провежданата от Руската федерация на територията на Украйна, неизбежно причинява загуба на човешки живот, психически и телесни увреждания, както и вреди на имущество и на околната среда ([4]). Международният съд разпореди Руската федерация да преустанови военните операции, които е започнала на 24 февруари 2022 г. на територията на Украйна.

(9) В заключенията си от 14 и 15 декември 2023 г. Европейският съвет изтъкна отново, че решително осъжда агресивната война на Русия срещу Украйна, която представлява явно нарушение на Устава на ООН, и отново потвърди непоколебимата подкрепа на Съюза за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна в рамките на международно признатите ѝ граници и неотменимото ѝ право на самоотбрана срещу руската агресия.

(10) В съответствие с целите на общата външна политика и политика на сигурност подкрепата включва и подпомагане на населението, държавите и регионите, сблъскващи се с причинени от човека бедствия, като например тези, причинени на Украйна и нейното население от агресивната война на Русия.

(11) Предвид тежестта на положението и в отговор на военната агресия на Русия срещу Украйна и докато незаконните действия на Руската федерация продължават да нарушават императивни норми на международното право, включително по-специално забраната за използване на сила, залегнала в член 2, параграф 4 от Устава на ООН, или на международното хуманитарно право, е целесъобразно да се запазят в сила всички наложени от Съюза мерки. Целесъобразно е също да се предприемат допълнителни извънредни мерки, с които се цели да се предостави подкрепа за Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, в съответствие с целите на общата външна политика и политика на сигурност, по-специално утвърждаването и укрепването на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и принципите на международното право, включително международното хуманитарно право, опазването на мира, предотвратяването на конфликти и укрепването на международната сигурност и защитата на цивилното население, както и подпомагането на населението, сблъскващо се с причинени от човека бедствия.

(12) На 28 февруари 2022 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2022/335 ([5]) за изменение на Решение 2014/512/ОВППС, с което се забраняват всякакви трансакции, свързани с управлението на резервите, както и с управлението на активите на Централната банка на Русия, включително трансакции с юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия. На 9 март 2022 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2022/395 ([6]), в което се предвижда такава забрана относно Националният инвестиционен фонд на Русия. Забраната е предвидена в член 1а, параграф 4 от Решение 2014/512/ОВППС и е отразена също в член 5а, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 833/2014. В резултат на забраната съответните активи, държани от финансовите институции в държавите членки, са „блокирани“.

(13) Както се подчертава в заключенията от заседанието на Европейския съвет от 26 и 27 октомври 2023 г., необходим е решителен напредък, в координация с партньорите, относно начините, по които всякакви извънредни приходи, държани от частни субекти и произтичащи пряко от блокираните активи на Русия, биха могли да се насочат за подкрепа на Украйна и за възстановяването и реконструкцията на страната, в съответствие с приложимите договорни задължения и с правото на Съюза и международното право. В заключенията си Европейският съвет призова върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховният представител“), и Комисията да ускорят работата с оглед на представянето на предложения.

([4]) Определение на Международния съд от 16 март 2022 г. по дело относно твърдения за геноцид съгласно Конвенцията за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид (*Украйна срещу Руската федерация*), точка 74.

([5]) Решение (ОВППС) 2022/335 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 57, 28.2.2022 г., стр. 4).

([6]) Решение (ОВППС) 2022/395 на Съвета от 9 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 81, 9.3.2022 г., стр. 8).

(14) Що се отнася до координацията с партньорите, лидерите на Г-7 в изявлението си от 6 декември 2023 г. подчертаха, че е необходим решителен напредък за насочване на извънредните приходи, държани от частни субекти и произтичащи пряко от блокираните активи на Русия, за подкрепата на Украйна, в съответствие с приложимите договорни задължения и приложимото право.

(15) В този контекст Съветът прие Решение (ОВППС) 2024/577 за изменение на Решение 2014/512/ОВППС, за да предостави някои пояснения относно забраната на всякакви трансакции, свързани с управлението на резервите и активите на Централната банка на Русия, както и да въведе допълнителни мерки.

(16) В Решение (ОВППС) 2024/577 се пояснява, че трансакциите по управление на счетоводния баланс, свързани с активите и резервите на Централната банка на Русия или свързани с активите и резервите на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националният инвестиционен фонд на Русия, не попадат в обхвата на забраната за трансакции, която се прилага от 28 февруари 2022 г. Трансакциите по управление на счетоводния баланс, които остават разрешени, се отнасят по-специално до реинвестирането на парични салда, натрупващи се поради блокирани купони или дивиденти, и погасителни плащания и депозити с настъпващ падеж, в унисон с предпазлива инвестиционна политика в съответствие с приложимите регулаторни изисквания.

(17) Забраната следва да се запази за други трансакции, в частност всякакви преки или непреки трансфери към или в полза на Централната банка на Русия или към или в полза на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия.

(18) Забраната на такива други трансакции води до извънредно и неочаквано натрупване на парични салда в счетоводните баланси на централните депозитари на ценни книжа по смисъла на Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета ([7]), които заемат ключова позиция в сетълмента и централното поддържане на финансови инструменти в Съюза. Това натрупване се дължи на блокирането на активи и резерви на Централната банка на Русия и на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, тъй като всякакви плащания по главница и лихви, купони, дивиденти или други доходи от ценни книжа към Централната банка на Русия и тези лица, образувания или органи са забранени.

(19) Централните депозитари на ценни книжа се намират в специфична ситуация, която е различна от тази на други финансови институции, тъй като паричните салда на клиенти на централни депозитари на ценни книжа или с тях обикновено се прехвърлят от централните депозитари на ценни книжа преди края на деня и не генерират възнаграждение за клиентите. Паричните салда, държани от централни депозитари на ценни книжа във връзка с активите на Централната банка на Русия или на юридическите лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, натрупващи се поради ограничителни мерки, впоследствие трябва да бъдат управлявани благоразумно от централните депозитари на ценни книжа. Това води до генериране на неочаквани и извънредни приходи.

(20) Неочакваните и извънредни приходи, обхванати от настоящия Регламент, не е задължително да се предоставят на Централната банка на Русия съгласно приложимите правила дори след прекратяването на забраната за трансакции. Поради това те не представляват държавни активи. Следователно правилата за защита на държавните активи не са приложими за тези приходи.

(21) Освен това, тъй като тези неочаквани и извънредни приходи непременно произтичат от прилагането на ограничителните мерки, по-специално забраната, предвидена в член 1а, параграф 4 от Решение 2014/512/ОВППС и член 5а, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 833/2014, централните депозитари на ценни книжа не могат да очакват да спечелят от тях неправомерна и неволна икономическа полза. Въз основа на законната цел за преследване на задачите на общата външна политика и политика на сигурност, по-специално утвърждаването и укрепването на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и принципите на международното право, включително международното хуманитарно право, опазването на мира, предотвратяването на конфликти и укрепването на международната сигурност и защитата на цивилното население, както и подпомагането на населението, сблъскващо се с причинени от човека бедствия, е целесъобразно и необходимо да се гарантира, че неочакваните и извънредни печалби на централните депозитари на ценни книжа, натрупани в периода между влизането в сила на настоящия

([7]) Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа, както и за изменение на директиви 98/26/ЕО и 2014/65/ЕС и Регламент (ЕС) № 236/2012 (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 1).

регламент и момента, в който временните ограничителни мерки по отношение на активите и резервите на Централната банка на Русия бъдат прекратени, ще бъдат от полза за Украйна. Освен това с мерките по настоящия регламент се избягва налагането на прекомерна тежест за централните депозитари на ценни книжа. Следователно с мерките се зачитат изцяло основните права и свободи, признати в Хартата на основните права, и по-специално в членове 17 и 52 от нея, тъй като те са обосновани и пропорционални на преследваните цели.

(22) Поради това с Решение (ОВППС) 2024/577 бяха въведени допълнителни мерки по отношение на тези неочаквани и извънредни приходи и нетни печалби в пълно съответствие с международното право и правото на Съюза. Тези допълнителни мерки следва да бъдат отразени в настоящия регламент. В съответствие с принципа на правна сигурност те следва да се прилагат от датата на влизане в сила на настоящия регламент. Целта на допълнителните мерки следва да бъде в крайна сметка да се окаже подкрепа за Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, по-специално чрез бъдещия механизъм за Украйна, предложен от Комисията ([8]), в съответствие с неговите цели и целите на Регламент (ЕС) № 833/2014 и в съответствие с целта на ограничителните мерки и целите на общата външна политика и политика на сигурност на Съюза, включително по-специално целта за опазване на мира, предотвратяване на конфликти и укрепване на международната сигурност и защита на цивилното население, както и подпомагане на населението, държавите и регионите, сблъскващи се с причинени от човека бедствия, като например тези, причинени на Украйна и нейното население от военната агресия на Русия.

(23) Налагането на такива допълнителни мерки спрямо централните депозитари на ценни книжа, които държат много малки по размер активи и резерви на Централната банка на Русия или на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, не би било обосновано. Това би създало непропорционална административна тежест за тези централни депозитари на ценни книжа, като се имат предвид много малките суми, които биха могли да бъдат събрани. Поради това допълнителните мерки следва да се прилагат само за централните депозитари на ценни книжа, които притежават такива резерви и активи на обща стойност над 1 милион евро.

(24) Като първа стъпка централните депозитари на ценни книжа следва да отчитат и управляват такива извънредните парични салда, натрупващи се поради блокирането на активи и резерви на Централната банка на Русия, отделно от другите си дейности и следва също да съхраняват отделно генерираните приходи.

(25) На централните депозитари на ценни книжа следва също така да бъде забранено да се разпореждат с получените от тях нетни печалби, определени в съответствие с националното право след приспадане на корпоративния данък съгласно общия режим на съответната държава членка, независимо дали чрез разпределяне под формата на дивиденти или под каквато и да е форма в полза на акционери или на трети лица. До Решението на Съвета, посочено в съображение 26, имайки предвид рисковете и разходите, свързани с държането на активи и резерви на Централната банка на Русия, всеки централен депозитар на ценни книжа може да поиска от своя надзорен орган да разреши освобождаването на част от тези нетни печалби с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска.

(26) Като втора стъпка Съветът следва да бъде в състояние да реши как тези нетни печалби следва да бъдат насочени в подкрепа на Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, в съответствие с приложимите договорни задължения и с правото на Съюза и международното право, в координация с партньорите. В този контекст Съветът следва също така да вземе решение относно размера на тези нетни печалби, които централните депозитари на ценни книжа следва да могат временно да задържат с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска, както и с оглед на рисковете и разходите, свързани с държането на активите и резервите на Централната банка на Русия. За тази цел върховният представител и Комисията следва да направят своевременно предложение, което да съпътства мерките на Съюза в подкрепа на Украйна. При изготвянето на това предложение от върховния представител и Комисията се очаква да се консултират със съответните заинтересовани страни, и по-специално с Европейската централна банка.

(27) Централните депозитари на ценни книжа следва ежегодно да докладват на Комисията и на своите национални компетентни органи относно размера на паричните салда и нетните печалби, натрупани в резултат на блокирането на активи и резерви на Централната банка на Русия или на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, както и общия размер на приходите, генерирани на тази основа.

([8]) Законодателна процедура 2023/0200/COD: Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на механизъм за Подробности за процедурата са достъпни на https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=CELEX:52023PC0338.

(28) Комисията следва да бъде оправомощена да приема регламенти чрез актове за изпълнение, в които се съдържат конкретни подробни разпоредби по отношение на контрола и докладването, наложени на централните депозитари на ценни книжа. За тази цел Комисията следва да се консултира с националните компетентни органи.

(29) Тези мерки попадат в приложното поле на Договора за функционирането на Европейския съюз. Затова е необходим нормативен акт на равнището на Съюза, по-специално с оглед осигуряване на еднаквото им прилагане във всички държави членки.

(30) Поради това Регламент (ЕС) № 833/2014 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

В член 5а от Регламент (ЕС) № 833/2014 се вмъкват следните параграфи:

„7. Параграф 4 не се прилага за трансакциите по управление на счетоводния баланс, свързани с активите и резервите на Централната банка на Русия, или свързани с активите и резервите на всякакви юридически лица, образувания или органи, действащи от името или по указание на Централната банка на Русия, като например Националния инвестиционен фонд на Русия, извършени на 28 февруари 2022 г. или след тази дата.

8. Считано от 15 февруари 2024 г. и докато траят ограничителните мерки, посочени в параграф 4, централните депозитари на ценни книжа по смисъла на Регламент (ЕС) № 909/2014, които държат посочени в параграф 4 от настоящия член активи и резерви на обща стойност над 1 милион евро, прилагат следните правила по отношение на паричните салда, натрупващи се изключително поради ограничителните мерки:

а) тези парични салда се отчитат отделно;

б) приходите, натрупани или генерирани от паричните салда, посочени в буква а), считано от 15 февруари 2024 г. насам се регистрират отделно във финансовите сметки на централните депозитари на ценни книжа;

в) с нетните печалби, определени по отношение на приходите, посочени в буква б), в съответствие с националното право, включително чрез приспадане на всички съответни разходи, свързани с управлението на блокираните активи или управлението на риска, свързан с блокираните активи, или произтичащи от него, и след приспадане на корпоративния данък по общия режим на съответната държава членка, не може да се извършва разпореждане чрез разпределяне под формата на дивиденти или под каквато и да е форма в полза на акционери или на трети лица, докато Съветът не вземе решение, съгласно предложение, внесено на основание на член 215 от ДФЕС, относно евентуално установяване на финансов принос към бюджета на Съюза, който ще бъде набран от тези нетни печалби в подкрепа на Украйна и нейното възстановяване и реконструкция, както и относно условията на този принос, в съответствие с приложимите договорни задължения и с правото на Съюза и международното право. В този контекст Съветът също взема решение относно сумата, която централните депозитари на ценни книжа могат временно да задържат в допълнение към спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска, без да се засяга спазването от страна на съответните централни депозитари на ценни книжа на правилата, предвидени във или по силата на правните актове на ЕС, уреждащи статута на тези институции във връзка с техния надзор;

г) до приемането на посоченото в точка в) решение на Съвета всеки централен депозитар на ценни книжа може да поиска от своя надзорен орган да разреши освобождавания на част от нетните печалби, посочени в буква в), с оглед на спазването на законоустановените изисквания за капитала и управлението на риска. Съответните държави членки уведомяват предварително Комисията за всяко дадено разрешение.

9. Съответните централни депозитари на ценни книжа докладват на Комисията и на своите национални надзорни органи до 30 юни всяка година относно общата сума на посочените в параграф 8, буква б) приходи, и размера на паричните салда и нетните печалби, посочени съответно в параграф 8, букви а)—в).

10. На Комисията се предоставя правомощието да приема регламенти чрез актове за изпълнение, в които се определят конкретни подробни разпоредби за докладване по отношение на приходите и печалбите, посочени в параграф 8.

За тази цел Комисията се консултира с националните компетентни органи.“

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 12 февруари 2024 година.

За Съвета
Председател
H. LAHBIB